

МІНІСТЕРСТВО ЮСТИЦІЇ УКРАЇНИ
ПЕНІТЕНЦІАРНА АКАДЕМІЯ УКРАЇНИ

МІЖДИСЦИПЛІНАРНІ ПІДХОДИ ТА ПЕДАГОГІЧНА МАЙСТЕРНІСТЬ

У ПІДГОТОВЦІ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ
ТА ПІДВИЩЕННІ КВАЛІФІКАЦІЇ ПЕРСОНАЛУ

ІНТЕГРАЦІЯ

КОМПЕТЕНТНІСТЬ

РОЗВИТОК

*III Міжнародна
науково-практична конференція
29 квітня 2026 року, Чернігів – 2026*

УДК 005.591.11:005.336.5:37.091.12-057(082)

М 58

*Рекомендовано до друку вченою радою Пенітенціарної академії України
(протокол № 8 від 25 травня 2026 р.).*

Головний редактор:

Аніщенко В. О. – доктор педагогічних наук, професор.

Редакційна колегія:

Шаранова Ю. В. – кандидат педагогічних наук, доцент;

Олефір Л. І. – кандидат юридичних наук, доцент.

Міждисциплінарні підходи та педагогічна майстерність у підготовці здобувачів вищої освіти та підвищенні кваліфікації персоналу: матеріали Міжнародної наук.-практ. конф. (м. Чернігів, 29 квітн. 2026 р.) / голов. ред. В. О. Аніщенко; Пенітенціарна академія України. Чернігів : ПАУ, 2026. 748 с.

До збірника матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції увійшли публікації закордонних і вітчизняних учених і практиків, здобувачів вищої освіти. Наукові доробки присвячені актуальним питанням професійно-педагогічної діяльності викладачів закладів вищої освіти, формуванню та розвитку педагогічного іміджу та майстерності. Велика низка публікацій висвітлює інноваційні підходи та етико-психологічні аспекти професійно-педагогічної діяльності в сучасних умовах.

Видання буде корисним для науковців, викладачів, аспірантів, здобувачів вищої освіти різних рівнів вищої освіти.

УДК 005.59.11:005.336.5:37.091.12-057(082)

Interdisciplinary approaches and pedagogical skills in the training of higher education students and staff development: materials of the International scientific and practical conference (Chernihiv, 28 April 2026) / edited by V. Anishchenko; Penitentiary Academy of Ukraine. Chernihiv: PAU, 2026. p.

The collection of materials of the International Scientific and Practical Conference includes publications of foreign and domestic scientists and practitioners, higher education students. The scientific papers are devoted to topical issues of professional and pedagogical activities of teachers of higher education institutions, the formation and development of pedagogical image and skills. A large number of publications cover innovative approaches and ethical and psychological aspects of professional and pedagogical activity in modern conditions.

The publication will be useful for researchers, teachers, postgraduate students, and students of different levels of higher education.

Матеріали викладені в авторській редакції з незначними коректорськими правками. Відповідальність за точність поданих фактів, цитат, цифр і прізвищ несуть автори.

Електронна копія збірника безплатно розміщується у відкритому доступі на офіційному сайті Пенітенціарної академії України (<https://pau.edu.ua/materials-of-scientific-conferences/>) у розділі «Видання. Матеріали наукових конференцій»)

© Пенітенціарна академія України

Помаза-Пономаренко А. Л., Тарадуда Д. В. ЦИФРОВІ ТЕХНОЛОГІЇ ЯК ЗАСІБ ВІДПОВІДНОСТІ ВИКЛАДАЧА ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ ВИМОГАМ ЧАСУ	516
Постригач Н. О. СУПЕРВІЗІЯ ЯК ІННОВАЦІЙНИЙ ІНСТРУМЕНТ У ПІДГОТОВЦІ ДОКТОРІВ ФІЛОСОФІЇ У ПОЛЬЩІ	521
Расенчук С. П., Демченко І. І. МЕТОДОЛОГІЯ ЗАСТОСУВАННЯ ІНКЛЮЗИВНОЇ АНАЛІТИКИ В СОЦІАЛЬНО-ОСВІТНІЙ ПРАКТИЦІ	526
Росенко Д. О. ІНТЕГРАЦІЯ ТЕРАПЕВТИЧНИХ ПРАКТИК У НАВЧАЛЬНИЙ ПРОЦЕС ПІДГОТОВКИ ХОРЕОГРАФІВ	530
Руденко В. С., Демченко І. І. СОЦІАЛІЗАЦІЯ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ ЧЕРЕЗ ЗЕЛЕНІ ІНІЦІАТИВИ	535
Suprun D., Markus-Artur Launer AI IN MULTIDISCIPLINARY DESIGN AS MODERN ASPECTS OF EDUCATIONAL MANAGEMENT	538
Чуб Р. О. АКТУАЛЬНІСТЬ СПЕЦІАЛЬНОЇ ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ ЯК ГАРАНТІЇ ОСОБИСТОЇ БЕЗПЕКИ ПРИ ВИКОНАННІ СЛУЖБОВИХ ОБОВ'ЯЗКІВ ПЕРСОНАЛОМ ДЕРЖАВНОЇ КРИМІНАЛЬНО- ВИКОНАВЧОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ	546
Чубань В. С. ТРАНСФОРМАЦІЯ АКАДЕМІЧНОГО АВТОРИТЕТУ ВИКЛАДАЧА ЗВО В УМОВАХ РОЗБУДОВИ ПЕРСОНАЛЬНОГО БРЕНДУ У НАУКОВИХ ТА СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖАХ	549
Yurzhenko A., Kononova O., Svyryda V. ANDRAGOGIC PRINCIPLES OF USING MODERN TEACHING TECHNOLOGIES IN MARITIME EDUCATION AND TRAINING	553
Юрченко А. Є. ЦИФРОВІ ОСВІТНІ ПЛАТФОРМИ ЯК ІНСТРУМЕНТ РОЗВИТКУ ПЕДАГОГІЧНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ ВИКЛАДАЧА ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ	556
Ярита І. І., ЦИФРОВА ТРАНСФОРМАЦІЯ ОСВІТИ: ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ТА ВПРОВАДЖЕННЯ ЕЛЕКТРОННИХ ОСВІТНИХ РЕСУРСІВ В ПЕДАГОГІЧНОМУ ФАХОВОМУ КОЛЕДЖІ	561
Ясногурська Л. М. ТЕХНОЛОГІЗАЦІЯ ІНШОМОВНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ СОЦІОНОМІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ НА ОСНОВІ ЦИФРОВИХ ОСВІТНИХ РЕСУРСІВ	566

Помаза-Пономаренко А. Л.,

*доктор наук з державного управління, професор,
завідувач науково-дослідної лабораторії з дослідження проблем управління у
сфері цивільного захисту
Національний університет цивільного захисту України,
м. Черкаси, Україна*

Тарадуда Д. В.,

*кандидат технічних наук, доцент,
професор кафедри управління діяльністю підрозділів цивільного захисту
інституту післядипломної освіти,
Львівський державний університет безпеки життєдіяльності,
м. Львів, Україна*

ЦИФРОВІ ТЕХНОЛОГІЇ ЯК ЗАСІБ ВІДПОВІДНОСТІ ВИКЛАДАЧА ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ ВИМОГАМ ЧАСУ

У сучасній вищій освіті цифрові технології перестали бути додатковою опцією й стали умовою ефективної педагогічної діяльності. Цей процес зумовлений не лише поширенням інформаційно-комунікаційних технологій, а й зміною характеру соціальних комунікацій і запитів студентської аудиторії, що вимагають від викладача активного застосування цифрових інструментів в освітній практиці. Цифрові компетентності стають невід'ємною частиною професійних стандартів фахівців загалом і педагогів закладів вищої освіти зокрема, без яких (стандартів) неможливо забезпечити якісні освітні результати сучасної академічної освіти [4].

Цифрові технології дозволяють трансформувати традиційний навчальний процес, створюючи нові форми взаємодії зі здобувачами вищої освіти, розширюючи можливості доступу до навчальних ресурсів і сприяючи індивідуалізації навчання. Цифрові технології сьогодні вже стали ефективним інструментом у формуванні інформаційно-цифрової компетентності майбутніх викладачів у закладах вищої освіти, шляхом використання відеоуроків, інтерактивних презентацій, онлайн-тестів та віртуальних лабораторій для підвищення мотивації та якості навчання студентів [4].

Цифрові компетенції викладачів у вищій школі залишаються недостатньо розвиненими, а впровадження цифрових технологій все ще має суттєві бар'єри [1]. Зокрема, аналіз показав, що більшість викладачів використовують ІКТ переважно для базових функцій (наприклад, створення презентацій чи доступу до інтернету), тоді як більш складні цифрові навички застосовуються рідше через брак відповідної підготовки або підтримки [3].

В умовах цифрової трансформації закладів вищої освіти педагогічна професія поступово переходить до моделі, де цифрові технології інтегровані у всі аспекти педагогічної діяльності: планування занять, організація дистанційного та змішаного навчання, оцінювання знань студентів, наукова комунікація, а також професійний розвиток. Цифрові форми навчання (мобільні додатки, LMS-платформи, сервіси колаборації, аналітичні інструменти) сприяють гнучкості освітнього процесу та формуванню у здобувачів навичок, що відповідають вимогам сучасного ринку праці [3].

Важливою складовою сучасної педагогічної майстерності є не лише володіння цифровими інструментами як такими, але й здатність критично оцінювати ці інструменти та адаптувати їх до дидактичної мети. Це підтверджується, зокрема, власним дослідженням (опитуванням шляхом надсилання та заповнення відповідної гуцул форми) щодо формування цифрової компетентності майбутніх викладачів і впливу на освітній процес цифрових технологій. В опитуванні, проведеному на території Львівської та Черкаської областей, взяли участь 263 респонденти. Однак лише 242 анкети були заповнені правильно та відповідали критеріям, установленим організаторами дослідження, що дало змогу включити їх до аналізу. На жаль, таке опитування не може вважатися повністю репрезентативним, оскільки більшість респондентів були здобувачами та викладачами двох закладів вищої освіти. Відтак, отримані результати неможливо екстраполювати на всю генеральну сукупність, що певною мірою обмежує практичну цінність дослідження. Проте відхилення

вибіркової сукупності не є критичним для аналізу, а результати, хоч і з певними застереженнями, можуть бути використані у публічному управлінні. Вони здатні слугувати інформаційно-аналітичною основою для удосконалення практик у сфері вищої освіти загалом, так і на підвищення якості її забезпечення зокрема.

Респондентам запропонували відповісти на 13 запитань, серед яких 10 стосувалися питань, пов'язаних із якістю вищої освіти, її цифровою трансформацією в межах освітнього процесу. Інші три запитання були спрямовані на визначення статево-вікових характеристик учасників дослідження, рівня їх освіти та позиції у професорсько-викладацькому складі. У межах цієї публікації, урахувавши обмеженість її обсягу, зосередимо увагу на розгляді виключно відповідей респондентів на те запитання, яке безпосередньо стосується обраної тематики нашого наукового дослідження (рис. 1). Серед запитань, запропонованих викладачам і здобувачам закладів вищої освіти в рамках дослідження, було також одне, спрямоване на з'ясування їхньої думки щодо того, наскільки цифрові технології впливають на їх мотивацію, рівень знань або якість роботи.

Рисунок 1 – Рівень впливу цифрових технологій (ЦТ) на майстерність викладача закладу вищої освіти

На основі аналізу відповідей респондентів можна зробити такі узагальнення:

1. Отримані результати не можуть вважатися повноцінним відображенням рівня впливу цифрових технологій (ЦТ) на майстерність викладача закладу вищої освіти. Основна причина цього полягає в тому, що проведене опитування не є репрезентативним.

2. Об'єкт наукового дослідження, а також його якісні та кількісні параметри, знаходиться у стані безперервних трансформаційних змін (зокрема, технічних і технологічних).

3. Суб'єктами оцінювання (експертами) здобувачі вищої освіти, які можуть необ'єктивно ставитись до викладачів через неприязнь до них. І навпаки викладачі можуть умовно завищувати власний рівень цифрової освіченості.

Відтак, отримані результати можуть бути використані у сфері розвитку системи вищої освіти, як додатковий аналітичний ресурс для підтримки інформаційно-аналітичного супроводу освітніх процесів, а також під час розроблення та прийняття відповідних управлінських рішень.

Ураховуючи наведений умовний розподіл відповідей респондентів, можемо констатувати, що 42% оцінюють рівень володіння та використання ЦТ викладачами як такі, що не відповідають вимогам часу й освітнього процесу. Цей показник сформувався за рахунок об'єднання двох груп відповідей: 6% респондентів вважають, що рівень цифрової майстерності викладачів майже не відповідає вимогам, а 36% схиляються до думки, що вони радше не відповідають цим вимогам. Такий результат є досить значущим, як з точки зору загальної кількості опитаних, так і з урахуванням категоричності висловлених оцінок. Зокрема, варто звернути увагу на 6% респондентів, які повністю заперечують відповідність цифрових знань потребам освітньої діяльності. Не заглиблюючись у питання рівня обізнаності респондентів стосовно актуальних вимог до

цифрової грамотності, зазначений результат усе ж відображає певне занепокоєння, а згодом може вказувати на чітко сформовану тенденцію.

Підсумовуючи, відзначимо, що цифрові технології в освітньому процесі мають використовуватися не як набір технічних навичок, а як механізм розвитку змістовних педагогічних компетенцій і рефлексії у цьому процесі. Одночасно існують і виклики, пов'язані з адаптацією викладачів до цифрового освітнього середовища. Це включає подолання цифрової нерівності, необхідність постійного професійного розвитку та підтримки з боку закладів освіти для забезпечення рівня цифрової грамотності, який відповідає вимогам часу [1; 2]. У свою чергу, висока швидкість змін технологічного ландшафту висуває потребу в системному та безперервному підвищенні цифрових компетентностей викладачів, що включає не лише технічні навички, але й уміння ефективно використати ці інструменти для підвищення якості навчання.

Усе ж з урахуванням можливих наукових дискусій, зазначимо, що цифрові технології слугують ключовим засобом відповідності викладача закладу вищої освіти вимогам часу та суспільства. Оскільки такі технології забезпечують формування та подальшу модернізацію освітніх практик, сприяють підвищенню ефективності навчального процесу та формують нові освітні реалії й інтенції, які відповідають динаміці сучасного технологічного та соціального середовища.

Список використаних джерел:

1. Мороз С.А., Романовський О.Г., Мороз В.М., Домбровська С.М., Грень Л.М., Помаза-Пономаренко А.Л. Дистанційна форма здобуття вищої освіти: аналіз думки студентів щодо якості, переваг і недоліків // Інформаційні технології і засоби навчання. 2020. Т. 79, № 5. С. 276–295.
2. Помаза-Пономаренко А.Л., Журавський М.М. Особливості реалізації публічного управління вищою освітою в Україні в умовах воєнного стану // Інвестиції: практика та досвід. 2025. № 22. С. 291–297.
3. Собченко Т., Желізняк О. Практичне використання цифрових сервісів в освітньому процесі закладів вищої педагогічної освіти як педагогічна проблема. URL: <https://ser.net.ua/index.php/SER/article/view/501>.
4. Цифровізація освіти та соціальні проблеми в сучасному техногенно-інформаційному суспільстві : матеріали всеукраїнського науково-педагогічного підвищення кваліфікації, 1 квітня – 12 травня 2024 року. Львів – Торунь : Liha-Pres, 2024. 120 с.